

Slovenska ekskomunikacija. V župnem arhivu v Velésalu hranijo zelo zanimivo knjigo, sestavljeno iz treh delov: a) *Ordo, et methodus confirmandi neo-electam Abbatissam*; b) *Ordo induendi Novitiam*; c) *Ordo et methodus recipiendo Novitias ad sacram professionem*. — V knjigi so opisani slovesni obredi in zabeléžene krasne molitve, katere so molili pri zgoraj omenjenih opravilih. Najzanimivejša je pa knjiga zaradi na konci dodane slovenske ekskomunikacije, katero je »notarius« ob takih prilikah po pridigi čital. To ekskomunikacijo je čital že prej med mašo prelat v latinskem jeziku. Knjiga še ni takó stara, prinesle so jo namreč s sabo klaristinke iz samostana mekinskega, ko so se na zvršetku minulega veka preselile v Velésalo. Knjiga je pisana z velikimi črkami in ima 52 strani v élíke četverke. Ekskomunikacija pa slóve takó-le:

Excommunicatio.

Ali panna te prekletve, kateri bode kajj
 skusheu ali prozh odšel od Pandera ene
 Divize, jenu Neveiste Christusove
 teh lubih Sestriz svetiga Fran-
 cifca, jenu svete Clarae
 Mekinskiga Clofra.

Per oblasti usiga mogozhniga vezhniga Boga, jenu svetiga Petra, jenu Paula negovih Apostelnu fagvifhnu, jenu skufi to vezhuo panno, ali prekletuo prepoveimo, de obeden lete uprizho stojezhe Divize, ali Nune od bofhie Schlufhbe, katerimu so vu oblasti, jenu Pokorfheue pod tem banderam te zhistofte, nieh ne bode odpellau, tudi nieh blaga obeden nemore prozh odufete, ali ukrasti, samuzh toiftu blagu imajo vmiru posfeti. Ako kateri pak se bode letu naprei vfel kaj ukrasti, preklet bode noter V meifti, jenu na nijvi, ali pulli, preklet bode zhujozh, jenu spiozh, preketu bode, kar bode jedou, jenu piu, preklet bode hodejzh, jenu sedejzh, preketu bode niega mefsu, jenu niega kofti, jenu od podplatou do vrha glave, ja de neima imeiti obeniga fdrauja. Pridi super niega preketva tiga zhloveka, katero je ta Gospud perpuffel skufi Moysefovo Sapoud zhes te hudobne Synuve Israelske. Bodi nieh Ieme fbrifsanu unkaj steh fhivih bukou, jenu stemi pravizhnime neimajo fapifsane bitti U nebesih: bodi nieh dell, jenu nieh Erbfhina f Cainam, kateri je bil soiga brata vmorou, jenu f Dathanam, jenu Abironam, tudi fa Ananiam, jenu Saphiram, fa Simonam tem velikem zupernikam, jenu Iudefham fratarjem, kateri je bil Gospud Boga predau, jenu stemeiftimi, kateri so diali Gospud Bogu: poide prozh od nas, toih niuu, jenu pote mi nozhemo imejte recede a nobis, semitam viarum tuarum nolumus). Nai pride (pereat) na ta foidne dan, nai niega poshre ta vezhni ogen is hudizhi vred, jenu fhigovimi Angele aku nesai nebode povernou, kar je ukradou, jenu aku h pobulfhenu nepride. Sgodifse: fgodifse.

I. Barle.

Bajan. Sbornik proizvedenij sovremennykh slavyanskikh poetov i narodnoj poezij. Vypusk pervyj. Petrograd. Izdaniye Krivoslava Jurjevícha Gernca 1888, v. 8, 108 str. Cena 50 kopejk. — Knjiga — nekakaka slavyanska biblioteka — obseza na ruski jezik preložene pesniške izdelke bolgarskih in srbsko-hrvaških pesnikov in nekoliko bosenskih slovaških in rusinskih narodnih pesmij s pridejanimi životopisi dotičnih pesnikov.

Kaj je Platonovo leto? Kakor drugi planetje, vrtí se tudi zemlja okoli solnca. Ako položimo skozi več krajev, kjer se nahaja zemlja v različnih letnih časih, na vse strani razširjeno raván, dobimo takózvano ekliptično raván, ki reže tedaj središče zemlej pa tudi solnca. Ta raván se sicer malo ziblje, kajti mogotec Jupiter, iz katerega bi se dalo narediti 318 zemelj, in tudi drugi planetje motijo nekoliko zemljo v njenem teku

okolí solnca; vendar je to gibanje tóliko neznatno in počasno, da je tukaj lahko zanemarjamo, zvezde-nepremiĉnice, ki stojé tej raváni na desno in levo, obdržé zmerom tisto širokost; dolgosti pa, ki se štejejo od pomladanske toĉke, rastó v teku ĉasa, kar so že stari zapazili. Zemlja se namreĉ vrtí zajedno tudi okoli svoje osí; ta ós pa ne stojí na ekliptiĉni raváni navpik, temveĉ je proti nji nagnena; zato se ravníkova (aequator-jeva) raván, na kateri stojí zemljina ós navpiĉno, in ekliptiĉna raván reŹeta, tvoréĉ kót $23^{\circ} 27' 5''$. Črta, v kateri se te dve raváni reŹeta, imenuje se jednakonoĉna, kajti vsekdar, ko stopí zemlja v to črto, stojí solnce na ravníku navpiĉno, noĉ in dan sta na vsi zemlji jednaka. Ako podaljšamo to črto do nébnega oboka, dobimo na njem dve nasprotni toĉki; izmed teh dveh toĉek se imenuje óna, v kateri se dviga solnce nad ravník, pomladanska, nasprotna, kjer začne solnce leŹti pod ravník, jesenska. Od pomladanske toĉke, od leve na desno, tedaj proti vzhodu, štejejo se na krogu, ki leŹí v ekliptiĉni raváni in katerega središĉe se z zemljinim ujema, dolgosti zvezd (geocentrische Länge). Te dolgosti pa, kakor smo rekli, rastó s ĉasom (Praecession). Vzrok tej prikazni pa niso zvezde, ampak nestanovitost pomladanske toĉke, zaĉetne toĉke štetja. Zarad naploskanosti zemlje pomiĉe se namreĉ ravník počasí in skoro jednakomerno od desne na levo in leŹí zgoraj omenjeni krog zmeraj v drugih toĉkah, ali z drugimi besedami, jednakonoĉna črta in z njo pomladanska toĉka leze, vsako leto za $50' 22''$, nazaj. Stvar si razjasnimo najboljše tako, da primemo za podaljšano zemljino os in jo okoli nepremiĉne ekliptiĉne osí v krogu počasí vodimo, tako da kot obéĉ osí znaša vedno $23^{\circ} 27' 5''$. Ves krog ima 360° ali $1296000''$, zato bode pomladanska toĉka v $1296000 : 50' 22''$ t. j. blizu v 26000 letih ves krog preleŹla in ta dolga dóba imenuje se *Platonovo leto*. Ker se tedaj zemljina os, ki je ob jednom tudi svetovna os, suĉe okoli nepremiĉne ekliptiĉne, prehaja počasí ime »teĉajne zvezde« (Polarstern) od jedne zvezde na drugo. Dandanes nosí to ime znana zvezda z ursae minoris, dasí ne stojí celo v severnem teĉaji.

Da pojasnujem tukaj, kaj je Platonovo leto, za to mi je dal povod neki jako smešen dogodek. Ko je pred nekaj tedni ljubljanski »Sokol« praznoval svojo petindvajsetletnico, došél mu je od nekod s Koroškega telegram z željo, naj »Sokol« žíví še »Platonovo leto«. Nekateri so mislili, da je Platonovo leto = nič! Ugibali so, da je dotiĉnik, ki je poslal ta telegram, gotovo kakšen zagrižen nasprotnik, ki je hotel »Sokolu« Źeleti pogina, in so vso stvar v tem zmislu tudi emfatiĉno opisovali v nekem ĉasopisu. Iz zgoraj navedene razlage pa vidimo, da je domoljubní pošiljatelj dotiĉnega telegrama Źelel, naj Bog »Sokola« poŹíví Platonovo leto t. j. še celih 26.000 let! Qui bene distinguit, bene docet!

—k.

Popravek. V zadnjem zvezku »Ljub. Zvona« sta se v balado »KneŹji kamen« prikradla dva jako moteĉa tiskovna pogréska. V kiti 6 mora stati: *noĉne*, ne *moĉne*, v kiti 25 : *dajo*, ne *daje*.

„Ljubljanski Zvon“

Izhaja po 4 pole obseŹen v veliki osmerki po jeden pot na mesec v zvezkih ter stojí vse leto 4 gld. 60 kr., pol leta 2 gld. 30., ĉetrť leta 1 gld. 15 kr.

Za vse neavstrijske deŹele po 5 gld. 60 kr. na leto.

Posamezni zvezki se dobivajo po 40 kr.

Lastniki in zaloŹniki: **Fr. Levec** i. dr. — Izdajatelj in odgovorni urednik: **Fr. Levec**. Uredništvó in upravníštvó v *Ljubljani*, v Medijatoví hiši na Dunajski cesti, 15.

Tiska »Narodna Tiskarna« v Ljubljani.